

MAGIČNI SVALBARD – POTOVANJE NA KONEC SVETA

// Darja Zlodej

Polet z dronom nad ledenikom Negrin in pogled na ledolomilec M/S Origo

Kot fotografinja divjih živalih sem sanjala o obisku te oddaljene dežele na koncu sveta, dokler mi ni iznenada z neba padla enkratna priložnost. Že sem sedela na letalu na poti v to na prvi pogled suhoparno, vendar v resnici magično deželo številnih ledenikov, med katerimi se bohota pravo živalsko kraljestvo.

Svalbard je gorato otočje, ki leži v arktičnem krogu na pol poti med celinsko Norveško in Severnim polom. Za to območje je značilno poletno polnočno sonce oziroma zimska polarna noč. Okoli 60 % celotne površine prekrivajo ledeniki, po katerih lomastijo severni medvedi (*Ursus maritimus*); teh naj bi bilo več kot ljudi! Kot del naravovarstvenih prizadevanj za ohranitev občutljivega ekosistema otoka in preprečitev, da bi tuje vrste porušile naravno ravnovesje, so na celotnem otoku uvedli prepoved posedovanja domačih mačk.

TURISTIČEN LONGYEARBYEN

Avgustovsko potovanje se je pričelo v glavnem, premogovniškem, mestu Longyearbyen. S fotografskim kolegom sva kar hitro našla prve ptice –

ZNAČILNOSTI dežele:

Površina: 61.045 km²

Število prebivalcev: 2596

Število vrst ptic: 240

Polnočno sonce:

19. april – 23. avgust

Polarna noč:

14. november – 29. januar

polarne čigre (*Sterna paradisaea*). Na prvi pogled ljubkim pticam najina družba v bližini gnezd ni ustrezala, kar so pokazale z značilnim teritorialnim napadom – zaletavanjem v glavo in cufanjem las. Pošteno sva se nasmejala, hkrati pa ujela kakšno fotografijo. Sledilo je nekaj hribolazenja z izposojeno signalno pištolo, ki je obvezna, brž ko zapustiš glavno mesto, in sicer kot obramba pred severnimi medvedi, ki nemalokrat zatavajo tudi v samo glavno mesto. Po hribih so se pasle kratkokljune gosi (*Anser brachyrhynchus*), po lagunah pa so nabirali hrano belolične gosi (*Branta leucopsis*) in morski prodniki (*Calidris maritima*). Naleteli smo tudi na pravo presenečenje – »kokošnjak«
številnih belk (*Lagopus muta*) z mladički, ki so povsem brez strahu tekale med nami in z oglašanjem opozarjale nase. Družbo so jim delali snežni strnadi

**BODIČASTA
GOVNAČKA**
(*Stercorarius
parasiticus*)

POLARNA ČIGRA
(*Sterna paradisaea*)

BELKA
(*Lagopus muta*)

KRATKOKLJUNA GOS
(*Anser brachyrhynchus*)

POLARNA LISICA
(*Vulpes lagopus*)

Boj za hrano – severna medveda (*Ursus maritimus*) se ravsa za mrtvega mroža (*Odobenus rosmarus*).

BELI GALEB
(*Pagophila eburnea*)

PREOSTALE ZANIMIVE VRSTE PTIC:

lastovičji galeb
(*Xema sabini*)

pisana gaga
(*Somateria spectabilis*)

zlata prosenka
(*Pluvialis apricaria*)

kamenjar
(*Arenaria interpres*)

zimski raca
(*Clangula hyemalis*)

njorka (*Alca torda*)

arktični sokol
(*Falco rusticolus*)

snežna sova
(*Bubo scandiacus*)

ploskokljuni liskonožec
(*Phalaropus fulicarius*)

Z LEDOLOMILCEM NA FOTOLOV

Deset fotografov se nas je vkrvalo na 40 m dolg ledolomilec M/S Origo, ki je postal naš dom za naslednjih deset dni na fotografski ekspediciji pod vodstvom Earlanda Haarberga, fotografa revije National Geographic. Kljub prijetnim 5 do 10 stopinjam Celzija smo prejeli topla oblačila za izhode z glavne ladje z gumenjaki. V polnočnem soncu smo oprezali za živalmi in na otoku Amsterdam zagledali prva severna medveda, ki sta mrcvarila mrtvega mroža (*Odobenus rosmarus*). Priložnost za pojedino so iskali tudi beli galebi (*Pagophila eburnea*), za katere je značilen piskajoč »lisičji klic«, ki opozarja druge ptice na bližnje plenilce.

RAJSKI KLIFI ALKEFJELLET

Zaradi razburkanega morja in slabosti potnikov smo spremenili prvotni plan plovbe do severnega poletnega ledu ter zapluli do pravega ptičjega

raja – klifov Alkefjellet. Sestavljeni so iz do 100 m visokih bazaltnih stebrov, na katerih gnezdi 60.000 parov debelokljunih lumn (*Uria lomvia*). Magičen prizor v soju polnočnega sonca! Na klifu so se pojavljali tudi rakovičarji (*Alle alle*) in zvite polarne lisice, ki so oprezale za ranjenimi pticami ali neusmiljeno kradle hrano lednim galebom (*Larus hyperboreus*).

Pri ledeniku Negri smo bili priča glasnemu lomljenju ledu. S čolni smo se prebijali skozi odlomljene ledeniške skale, ki so blokirale ledolomilčev motor, hkrati pa so bile tudi zatočišče bodičaste govnačke (*Stercorarius parasiticus*), ki je iz zasede oprezala za plenom – tudi za mojim dronom, ki ga je skupaj z lednih viharikom (*Fulmarus glacialis*) napadala z eno samo misijo – sklatiti ga v morje. Večje ledene skale pa so bile »prevoz« triprstnim galebom (*Rissa tridactyla*), ki veljajo za zelo razširjeno vrsto ptic na Svalbardu. Ves čas so nas spremljale gage (*Somateria mollissima*), velike govnačke (*Stercorarius skua*), pozdravila pa nas je tudi lopatasta govnačka (*Stercorarius pomarinus*). Pravo presenečenje je bil rdečegrli slapnik (*Gavia stellata*), ki je nase opozoril z glasnim, mijavkanju podobnim zvokom, nato pa zaokrožil pred ledenikom.

VRNITEV V SPREMSTVU KITOV

Vračali smo se mimo ledeniškega slapa na ledeniku Austfonna, kjer smo srečali kolonije mrožev in navadnih tjulnjev (*Phoca vitulina*). Ti so se radovedno potapljali okoli čolnov in mimo otočkov z gnezdečimi polarnimi čigami, od koder nismo prišli brez prask. V fjordu Magdalena, ob ledeniku Lilliehok, so se najbolj pogumni potniki izkusili v skoku v ledeno (-1°C) morje. Ustavili smo se pri klifih mormonov (*Fratercula arctica*), a smo jih videli le peščico, saj so večinoma že odleteli na odprto morje. Do glavnega mesta so našo ladjo veličastno pospremili kiti beluge (*Delphinapterus leucas*), svojo veličino pa nam je tik ob ladji pokazal tudi ščukasti kit (*Balaenoptera acutorostrata*), ki lahko zraste tudi do 10 metrov.

Ekspedicije je bilo konec in prav tako se je končalo obdobje celodnevne sonce s prvim čudovitim barvitim sončnim zahodom. Celotna ekspedicija je bila uspešna, saj smo zabeležili rekordno število polarnih medvedov tega leta – v desetih dneh nam je uspelo videti 20 različnih osebkov. Polnočno sonce pa je ves čas botrovalo odlični fotografski priložnosti igre s svetlobo.

DEBELOKLJUNE LUMNE
(*Uria lomvia*) na klifih Alkefjellet
foto: vse Darja Zlodej

Poimenovanje Arktika prihaja iz grške besede arktos, kar pomeni medved (torej dežela medvedov), medtem ko Antarktika na drugem koncu našega planeta z igro besed »anti« pomeni dežela brez medvedov.

Šestnajstdnevno potovanje in desetdnevna fotografska ekspedicija brez signala in kakršnega koli stika s preostalim svetom, le uživanjem v lepotah narave, sta mi pustila močan pečat in željo po vrnitvi. Naslednjič morda v zimskem času, kjer je večja možnost plovbe do poletnega ledu, na katerem je moč videti severne medvedke z mladički ali nekoliko več akcije – lov severnih medvedov na obročaste tjulnje (*Pusa hispida*), ki počivajo in kotijo na ledenih ploščah.